

Betreft briefadvies inzake fonds voor experimenteel onderzoek tussen kunst en wetenschap.

Aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
De heer R.H. Dijkgraaf

Amsterdam, 8 november 2022

Geachte heer Dijkgraaf,

Dit gezamenlijke briefadvies van de Akademie van Kunsten en De Jonge Akademie, beide onderdeel van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW), is een pleidooi voor een landelijk fonds voor experimenteel onderzoek op het snijvlak van kunst en wetenschap (kortweg KxW¹). KxW-financieringsaanvragen vallen namelijk in de praktijk vanwege hun specifieke eigenschappen en transdisciplinaire karakter nog te vaak tussen wal en schip in aanvraagprocedures van bestaande fondsen voor cultuur of wetenschap. Onder KxW verstaan wij alle mogelijke kruisbestuivingen tussen artistiek en academisch onderzoek.

We denken aan een pilot-KxW-fonds met een slanke modus operandi en met een budget van elf miljoen euro voor drie jaar, vormgegeven deels naar voorbeeld van het Innovatielabs #2-programma onder penvoerderschap van Het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie namens de zes rijkscultuurfondsen en mogelijk ingebed in de route Kunst: onderzoek en innovatie in de 21e eeuw van de Nationale Wetenschapsagenda.

¹ We kiezen expliciet voor het x-teken om te benadrukken dat de samenwerking in onze visie meer moet zijn dan de som der delen.

Dit briefadvies gaat nader in op de trends in het onderwijs en in het kunst- en wetenschapsveld die wijzen op een groeiende urgentie voor het KxW-pilotfonds voor zowel het behouden als het verder brengen van de bestaande KxW-kennis en -ervaring.

Wij vertrouwen erop met dit briefadvies een bijdrage te leveren aan het innovatief vermogen van Nederland en hopen dat het tot inspiratie en handelingsbereidheid bij u leidt. Wij komen het advies graag toelichten.

Met vriendelijke groet,
namens de besturen van de Akademie van Kunsten en De Jonge Akademie

Liesbeth Bik, voorzitter Akademie van Kunsten
Marie José van Tol, voorzitter De Jonge Akademie

Inleiding

Al decennialang vervagen de grenzen tussen artistiek en academisch onderzoek. Onder artistiek onderzoek verstaan wij onderzoek dat door kunstenaars uit de hele breedte van de kunsten – al dan niet gelieerd aan praktijkgericht onderzoek aan kunsthogescholen of kunstinstututen en promotieonderzoek aan universiteiten – gedaan wordt om te komen tot nieuwe kennis en inzichten, conceptuele raamwerken of concrete werken zoals een muzikale compositie, installatie, beeldhouwkunst, choreografie, schilderij, fotoreeks, film, design, haute couture, literatuur, poëzie, *community art* en wat dies meer zij. Onder academisch onderzoek verstaan wij het geheel van fundamenteel ('kennis vergaren van onderliggende fenomenen') en toegepast ('kennis vergaren gericht op een specifiek, praktisch doel') onderzoek.²

De Boekmanstichting bracht al in 2004 in samenwerking met de KNAW een themanummer uit over de grensvervaging tussen kunst en wetenschap. Toenmalig hoofdredacteur Joke Hermsen vatte het samen in het redactioneel commentaar: 'Ondanks de verregaande specialisering van wetenschappers en kunstenaars lijkt de renaissancistische homo universalis ineens weer in veelvoud te zijn gereïncarneerd.'³ In vele artikelen en columns wordt in het nummer de relatie tussen kunst en wetenschap beschreven, van een verbintenis als een 'onontwarbare kluwen' (Rob Zwijnenberg) tot aan een 'fundamentele correlatie' (François Stienen) en alle vormen daartussen.

Het beschrijven van KxW is niet eenvoudig en het aantonen van de meerwaarde ervan evenmin, maar de reflecties op de relatie tussen kunst en wetenschap door de eeuwen heen door schrijvers, kunstenaars, wetenschappers en filosofen, alsmede de vele tot de verbeelding sprekende voorbeelden die onder andere door auteur Peter de Jaeger in zijn boek *Kunst & Wetenschap. Over zingende wormen en andere moderne projecten*⁴ zijn verzameld, laten zien dat hier een groot, breed, omvangrijk, experimenteel en daardoor potentieel innovatief kennisveld ligt.

In 2014 werd de Akademie van Kunsten door de KNAW opgericht om onder meer kruisbestuiving tussen kunst en wetenschap te bevorderen. In die rol onderzoekt zij in

² 2019. Van Engelshoven, I.K. *Nieuwsgierig en betrokken. De waarde van wetenschap*. Wetenschapsbrief minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. 2019Z01399

³ 1989. KNAW. *Wetenschap & Kunst. Verslag van een dialoog*. Uitgave ter ere van het 190 jarig bestaan van de KNAW.

⁴ 2020. Jaeger, P. *Kunst & Wetenschap. Over zingende wormen en andere moderne projecten*. Fontaine Uitgevers. Amsterdam

samenwerking met De Jonge Akademie de vraag hoe de condities voor KxW in Nederland verbeterd kunnen worden, want ondanks de mooie voorbeelden en reflecties op KxW is het voor beoefenaars ervan moeilijk om financiering te krijgen.

De gelden voor de Topsector Creatieve Industrie zijn namelijk niet de oplossing voor de kwestie die in dit briefadvies wordt geadresseerd. Die gelden zijn bedoeld voor economische groei. Kunstenaars en wetenschappers opereren niet (altijd) binnen het schema van economische groei. Juist hun autonome positie kan tot spraakmakend werk leiden, werk dat kan aanzetten tot verandering. Daar is tijd en ruimte voor nodig. Een specifiek KxW-fonds kan ertoe leiden dat Nederland een vruchtbare bodem creëert voor deze vorm van fundamentele kennisontwikkeling.

Trends in het onderwijs

Sinds de tweede helft van de twintigste eeuw is interdisciplinariteit een steeds vaker optredende werkvorm binnen het veld van de kunsten respectievelijk binnen het veld van de wetenschap. Nu zien we in de 21e eeuw dat er een fundamenteelere interdisciplinariteit – oftewel een transdisciplinariteit – optreedt tussen kunst en wetenschap. Deze grensvervaging zien we terug in het hoger onderwijs. Afbakeningen tussen disciplines verdwijnen, en steeds vaker is er sprake van een thematische of vraaggestuurde aanpak⁵, dikwijls complexe maatschappelijke thema's betreffend.

Studenten die voor het hbo-kunstonderwijs kiezen, leren in de bachelorfase een monodisciplinair kunstvak, waarna er in de masterfase een mogelijkheid is tot een interdisciplinair onderzoekstraject. De *Sectoragenda Hbo Kunstonderwijs 2021-2025*⁶ onderstreept deze ontwikkelingen en zet in op het verder versterken van de ambities op het gebied van onderzoek 'door het verstevigen van de onderzoekscultuur in het onderwijs, op de verdere ontwikkeling van de derde cyclus en van de lectoraten, en uiteraard op strategische samenwerking in onderzoek'.

Door de groei van het aantal instellingen die inter- en transdisciplinaire onderzoekstrajecten aanbieden, wordt het aantal potentiële KxW-onderzoekers vergroot; dus de kansen in het werkveld zouden navenant moeten meegroeien.

⁵ <https://www.awti.nl/documenten/adviezen/2022/02/22/advies-grenzeloos-onderzoeken>

⁶ Sectoragenda Hbo Kunstonderwijs 2021-2025 inclusief feiten en cijfers. 2021

Post-hbo-kunstinstellingen als de Jan van Eyck Academie en de Rijksakademie voor Beeldende Kunsten bieden kunstenaars de mogelijkheid om hun onderzoek verder te verdiepen. De Jan van Eyck Academie richt zich bijvoorbeeld specifiek op het onderzoeken van de betekenis van kunst, design en andere creatieve praktijken in relatie tot de klimaatcrisis, milieuafbraak en de vele effecten ervan.⁷ Het internationaal vermaarde residency-programma van de Rijksakademie investeert in vooruitstrevende kunst vanuit hun visie dat kunstenaars een essentiële rol spelen in een open en innovatieve samenleving.⁸

Op hun beurt spannen universiteiten zich op diverse manieren in voor KxW. In 2001 werd de Faculteit der Kunsten opgericht, als een convenant tussen de Universiteit Leiden en de Hogeschool van de Kunsten Den Haag (sedert 2008 de ACPA) waar componisten, podiumkunstenaars, beeldend kunstenaars en (grafisch) ontwerpers onderzoek kunnen doen in en vanuit hun artistieke praktijk, uitmondend in een PhD. Samen met de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten (KABK) en het Koninklijk Conservatorium (KC) heeft de ACPA een platform voor onderzoek in en met de kunsten ontwikkeld. Sindsdien zijn er vele consortia actief die op een dergelijke manier zijn ingestoken, zoals GRASP⁹ in Groningen, RASL¹⁰ in Rotterdam, ARIAS¹¹ in Amsterdam, De Nieuwe Utrechtse School¹² en Merian¹³ in Maastricht.

Alle kunstenaars en wetenschappers die in bovengenoemde instituten en consortia opgeleid worden, zijn professionals die zowel de kunst als de wetenschap kunnen verrijken met een diversiteit aan kennis en methodes. Om die talenten te behouden voor KxW is het wenselijk dat zij aansluiting vinden op middelen die hen in staat stellen om hun carrière duurzaam te vervolgen.

Bij deze pioniers van KxW leeft het verlangen tot een radicale transdisciplinariteit die voorbijgaat aan het binaire stelsel alsook aan de huidige financieringsstructuren. Dit briefadvies wil de weg hiervoor vrijmaken.

⁷ [Over • Jan van Eyck Academie](#)

⁸ [Rijksakademie – Rijksakademie, History, Contact](#)

⁹ [GRASP \(Groningen Research Arts and Society Platform\)](#)

¹⁰ [RASL \(Rotterdam Arts and Sciences Lab\)](#)

¹¹ <https://arias.amsterdam/>ARIAS (Platform for Research through the Arts and Sciences)

¹² <https://www.uu.nl/onderzoek/de-nieuwe-utrechtse-school>

¹³ [MERIAN \(Maastricht Experimental Research in and through the Arts Network\)](#)

Regelingen

De regelingen van NWO, inclusief de NWA, Regieorgaan SIA, de Topsector Creatieve Industrie en het Europese programma Creative Europe, stellen eisen waaraan indieners voor KxW-onderzoek meestal niet kunnen voldoen. De meest voorkomende obstakels zijn het ontbreken van een affiliatie van de kunstenaar aan een instelling, ontbreken van budget voor de startfase en de asymmetrische financiering van het kunstdeel in verhouding tot het wetenschappelijke deel (of andersom) in het onderzoeksproject. Voorts eisen de meeste van deze regelingen matching van de toegekende gelden.

Als onderlegger van dit briefadvies is een quickscan (zie bijlage 1) gedaan waarbij de regelingen die in beginsel geschikt zijn voor KxW in kaart zijn gebracht. We hebben gekeken naar de aan/afwezigheid van de bovengenoemde obstakels. Vanzelfsprekend is er per fonds en casus sprake van complexiteit op allerlei niveaus.

In de route Kunst van de NWA zitten aspecten die aanleiding geven om op door te denken, maar de meest geavanceerde regeling voor een KxW-aanvraag is momenteel Innovatielabs #2 van het Stimuleringsfonds. Het Innovatielabs-programma is namelijk toegankelijk voor 'een samenwerking van minimaal drie partijen bestaande uit: professionele makers, instellingen en andere partijen in de culturele en creatieve disciplines, maar staat ook open voor kennisinstellingen, private, (semi-)publieke en maatschappelijke organisaties, al dan niet uit andere werkerreinen'.¹⁴ Ook heeft het fonds een budget voor de 'startfase' waarin de partijen de gelegenheid hebben om een onderzoeksvorstel te doen en om elkaars methoden op elkaar af te stemmen. Het aan te vragen bedrag, minimaal honderdduizend euro en maximaal driehonderdduizend euro, is een mooie richtlijn voor KxW-projecten. Ook het feit dat matching van de subsidie niet vereist is, biedt kunstenaars en wetenschappers die niet verbonden zijn aan een instelling de mogelijkheid om een aanvraag te doen. Het punt van Innovatielabs is echter dat het bedoeld is voor versterking van het creatieve werkveld en niet specifiek voor KxW-onderzoek.

Voor de 'verbeterpunten' in de NWA verwijzen wij graag naar de evaluatie *Excellentie door verbinding*¹⁵. De adviezen daarin kunnen de weg vrijmaken voor KxW.

¹⁴ [Open call Innovatielabs #2 \(innovatielabs.org\)](https://www.innovatielabs.org)

¹⁵ *Excellentie door verbinding. Externe evaluatie Nationale Wetenschapsagenda*. Onafhankelijke evaluatie van het programma 2018-2021 van de Nationale Wetenschapsagenda (NWA).

Kortom, er liggen kansen, maar het blijft een punt dat KxW-projecten slechts deels passen in bestaande regelingen en dat de infrastructuur nog niet volledig toegerust is.

Contouren KxW-fonds

Een helder KxW-loket met een substantieel budget kan een start zijn van een bloeiend KxW-kennisdomein in Nederland waarin gemotiveerde, veelzijdige, kritische en creatieve kunstenaars en wetenschappers worden uitgedaagd om gezamenlijk onderzoek te doen en nieuw werk te produceren. In de gesprekken met kunstenaars en wetenschappers die de Akademie van Kunsten voerde in aanloop naar dit briefadvies (zie bijlage 2) zijn onderstaande belangrijke elementen voor een KxW-fonds genoemd. Het fonds zou rondom de volgende uitgangspunten geplooid moeten worden:

- in aanmerking komt KxW-onderzoek dat fundamenteel/autonoom is en/of sterk toegepast richting grote maatschappelijke uitdagingen;
- de samenwerking geschiedt op basis van principiële gelijkwaardigheid van de bijdragen vanuit de verschillende disciplines;
- de financiering dient realistisch te zijn ten aanzien van de werkelijke kosten van de inzet van mens en materieel vanuit zowel de kunst als de wetenschap;
- de partijen zien de verschillen in behoeftes, perspectieven en werkwijzen als een bron van betekenis en inspiratie;
- er is ruimte voor experiment en voorverkenning;
- er wordt nadrukkelijk gestreefd naar een proces en een resultaat dat meer is dan de som der delen, met resultaten die vanuit de afzonderlijke partijen nooit hadden kunnen ontstaan;
- de uitkomsten en/of creaties worden erkend en gewaardeerd binnen de afzonderlijke disciplines van de participanten;
- de beoordeling van de onderzoeksaanvragen wordt gedaan door wetenschappers en kunstenaars met expertise op het gebied van KxW.

Bij het inrichten van dit fonds valt te denken aan een geheel nieuw programma, maar ook aan een regeling bij een bestaand fonds of een combinatieregeling tussen meerdere partijen, zoals de Rijkscultuurfondsen, NWO/NWA en Regieorgaan SIA die geraadpleegd zijn voor dit briefadvies. In bijlage 3 is een voorstel voor de inrichting van een mogelijk KxW-fonds beschreven.

Conclusie

Experimenteel onderzoek op het snijvlak van kunst en wetenschap (kortweg KxW) leidt meer dan eens tot spraakmakend werk, werk dat aanzet tot verandering. Een specifiek KxW-fonds creëert een vruchtbare bodem voor deze vorm van fundamentele kennisontwikkeling.

Dit briefadvies is een pleidooi van de Akademie van Kunsten en De Jonge Akademie voor een landelijk KxW-fonds. We zien een toenadering tussen kunst en wetenschap die al tientallen jaren gaande is. In het hbo-kunstonderwijs, met name de masterfase, derde fase en postacademische kunstinstellingen wordt kunst met de samenleving verbonden, waaronder ook met wetenschappelijk, zowel fundamenteel als toegepast, onderzoek. Een nieuw soort professional betreedt daardoor de arbeidsmarkt en een deel van hen wil door in het KxW-onderzoek. Het hoogkwalitatieve en innovatieve werk van deze professionals laat de noodzaak zien van doorontwikkeling van het veld. Deze professionals hebben recht op een duidelijk gearticuleerd KxW-loket waar zij een aanvraag kunnen doen voor subsidie. Een loket dat gespecialiseerd is in de financiering, beoordeling, toewijzing en monitoring van KxW. We zien namelijk dat – ondanks al bestaande regelingen – KxW-aanvragen nog te vaak tussen wal en schip geraken. Daarom pleiten wij in dit briefadvies aan de minister van OCW voor het instellen van een landelijk fonds voor KxW. Eerst als pilot voor drie jaar met een budget van elf miljoen euro in samenwerking met onder meer de Rijkscultuurfondsen, NWO en Regieorgaan SIA. Om het gesprek te starten voorziet het briefadvies in de contouren van een KxW-fonds.

De Akademie van Kunsten en De Jonge Akademie zijn in hun onderzoek veel enthousiasme, gedrevenheid en visies op de toekomst rond KxW tegengekomen en verwachten dat die een voorbode zijn voor de vruchtbare grond waarop KxW zich zal gaan ontwikkelen tot een volwassen kennisveld dat het innovatief vermogen van Nederland verder vergroot.

'Pas als het weten het experiment omarmt en er niet voor terugdeinst zich met het maken, dat is dus eigenlijk met de kunst, in te laten, is het klaar voor zijn grote sprongen voorwaarts (...)' schreef dichter en schrijver Wilbert Cornelissen in 2004 in het eerder geciteerde Boekman-themanummer 58/59.

Dit briefadvies is opgesteld door een gezamenlijke werkgroep KxW van de Akademie van Kunsten, De Jonge Akademie en leden van de KNAW bestaande uit: Micha Hamel, componist, dichter en onderzoeker, voorzitter, dr. ir. Frans Snik, sterrenkundige, Universiteit Leiden, dr. Marjolijn Bol, universitair hoofddocent kunstgeschiedenis, Universiteit Utrecht, emeritus prof. dr. Kitty Zijlmans, Kunstgeschiedenis Nieuwste Tijd/World Art Studies, Universiteit Leiden, prof. dr. Nadine Akkerman, hoogleraar vroegmoderne Engelse literatuur en cultuur, Universiteit Leiden, dr. ir. Koert van Mensvoort, filosoof, kunstenaar, technoloog en oprichter Next Nature Network. De commissie werd ondersteund door secretaris drs. Annelies ten Have.

Het briefadvies is afgestemd met NWO en het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie. Wij danken alle betrokkenen voor hun input en in het bijzonder de Raad voor Cultuur, de directeuren van de Rijkscultuurfondsen en Regieorgaan SIA.

Literatuur

Grenzeloos onderzoeken. Stimuleer interdisciplinariteit met twee onderscheidende overheidsrollen. Adviesraad voor Wetenschap, Technologie en Innovatie (AWTI). 2022

Excellentie door verbinding. Externe evaluatie Nationale Wetenschapsagenda. Onafhankelijke evaluatie van het programma 2018-2021 van de Nationale Wetenschapsagenda (NWA). Rijksoverheid. 2022

Zijlmans, C.J.M. 'Van kunstgeschiedenis naar *World Art Studies*: de wereld op zijn kop'. Afscheidsrede uitgesproken op maandag 25 oktober 2021. Universiteit Leiden.

Feiten en cijfers hoger kunstonderwijs. Vereniging Hogescholen.

<https://www.vereniginghogescholen.nl/kennisbank/sectoren/artikelen/feiten-en-cijfers-hoger-kunstonderwijs>. 2021

Sectoragenda Hbo Kunstonderwijs 2021-2025 inclusief feiten en cijfers.

https://www.cdho.nl/assets/uploads/2021/05/Sectoragenda_Hbo_Kunstonderwijs_2021-2025_inclusief_Feiten_en_Cijfers.pdf

Borgdorff, H, Peters, P, Pinch, T. (eds.) *Dialogues Between Artistic Research and Science and Technology Studies*. Routledge Taylor & Francis Group. New York and London. 2020

Jaeger, P. *Kunst & Wetenschap. Over zingende wormen en andere moderne projecten*. Fontaine Uitgevers. Amsterdam. 2020

Feiten en cijfers Aantal CultuurProfielScholen. Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst. <https://www.lkca.nl/feiten-cijfers/aantal-cultuurprofielscholen/> 2020

Van Engelshoven, I.K. *Nieuwsgierig en betrokken. De waarde van wetenschap*. Wetenschapsbrief minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. 2019Z01399. 2019

Guidelines Mingler Scholarship. Akademie van Kunsten. Amsterdam.

<https://www.akademievankunsten.nl/beurzen+en+prijzen/mingler+scholarship/default.aspx> 2018

The Art of Impact: 50 nieuwe projecten. Fonds Podiumkunsten.

<https://fondspodiumkunsten.nl/nl/actueel/nieuws/the-art-of-impact-50-nieuwe-projecten/2/> 2016

'36 projecten doen mee aan The Art of Impact'. Dansmagazine. <https://dansmagazine.nl/nieuws/36-projecten-doen-mee-aan-art-impact>

2015

Kunst en Wetenschap. Boekman 58/59. Jubileumnummer Boekmanstichting. Amsterdam. 2004

Zijlmans, C.J.M. *Een wereld van verschil. Kunstgeschiedenis op de drempel van de 21e eeuw*. Rede uitgesproken door Kitty Zijlmans bij de aanvaarding van het ambt van gewoon hoogleraar in de

geschiedenis en theorie van de beeldende kunst van de nieuwste tijd in de Faculteit der Letteren aan de Universiteit Leiden gehouden op vrijdag 6 april 2001.

Fresco, L.O. *Kruisbestuiving. Over kennis, kunst en het leven*. Prometheus/Bert Bakker. Amsterdam. 2001

KNAW. Wetenschap & Kunst. Verslag van een dialoog. Uitgave ter ere van het 190-jarig bestaan van de KNAW. 1998

Bijlage 1 Quickscanregelingen

Rijkscultuurfondsen

Stimuleringsfonds Creatieve Industrie

Regeling	Doel regeling	Budget 2022	Maximaal aan te vragen bedrag	Matching	Startsubsidie	Aanvragers
Innovatielabs #2	Voor het geven van een impuls aan de ontwikkeling van toepasbare kennis en nieuwe werkvormen, die de culturele en creatieve sector helpen op langere termijn wendbaarder en veerkrachtiger te worden. Dit fonds is namens alle rijkscultuurfondsen en CLICKNL.	€ 5.000.000	Minimaal € 100.000, maximaal € 300.000.	Niet verplicht, wel een pré.	€ 10.000	Een samenwerking van minimaal drie partijen bestaande uit: professionele makers, instellingen en andere partijen in de culturele en creatieve disciplines, maar staat ook open voor kennisinstellingen, private, (semi-)publieke en maatschappelijke organisaties, al dan

						niet uit andere werkterreinen.
Regeling Vormgeving	Voor projecten die bijdragen aan de kwaliteit, ontwikkeling of verdieping van het vakgebied vormgeving. Denk aan artistiek onderzoek, productontwikkeling en reflectie en debat.	€ 1.400.000	Geen minimum/maximum.	Vereist.	€ 7.500	Professionele ontwerpers, makers, beschouwers, ontwerpbureaus of culturele instellingen binnen de vormgeving.

Regeling Architectuur	Voor projecten die bijdragen aan de kwaliteit, ontwikkeling of verdieping van het vakgebied architectuur in brede zin. Denk aan ontwerpend onderzoek, reflectie en debat en ontwerpkracht in grote maatschappelijke opgaven.	€ 1.250.000	Geen minimum/maximum.	Vereist.	€ 7.500	Professionele architecten, bureaus, beschouwers, uitgevers, producenten of culturele instellingen werkzaam binnen het vakgebied architectuur.
Regeling Digitale Cultuur	Voor projecten die zich verhouden tot digitale technologie, nieuwe media of games en die bijdragen aan de kwaliteit, ontwikkeling of verdieping van het vakgebied digitale cultuur.	€ 1.350.000	Geen minimum/maximum.	Vereist.	€ 7.500	Professionele makers, beschouwers, ontwerpbureaus of culturele instellingen werkzaam binnen het vakgebied digitale cultuur.

Regeling Experiment	Voor kleinschalige, experimentgedreven projecten op het gebied van vormgeving, architectuur, digitale cultuur en cross-overs daartussen.	€ 350.000	€ 10.000	-	€ 0	Professionele ontwerpers, architecten, makers en ontwerp bureaus werkzaam op het gebied van vormgeving, architectuur, digitale cultuur en de cross-overs daartussen.
Fresh Perspectives	Voor de ondersteuning van bijzondere vormen van samenwerking tussen een ontwerper, maker of studio en een partij met een sterke maatschappelijke of kennispositie. (Dit is geen structurele subsidie)	€ 0	-	-	-	-

Mondriaanfonds

Regeling	Doel regeling	Budget 2022	Maximaal aan te vragen bedrag	Matching	Startsubsidie*	Aanvragers
Informatie- en doorverwijsloket namens de Rijkscultuurfondsen.	Het aanspreekpunt voor interdisciplinaire aanvragen; onderzoekt mogelijkheden binnen de bestaande regelingen van de fondsen.	€ 0	-	-	-	-

Overige Rijkscultuurfondsen

Letterenfonds	zie Innovatielabs #2
Fonds Podiumkunsten	zie Innovatielabs #2
Filmfonds	zie Innovatielabs #2
Fonds voor Cultuurparticipatie	zie Innovatielabs #2

Regieorgaan SIA

Regeling	Doel regeling	Budget 2022	Maximaal aan te vragen bedrag	Matching	Startsubsidie	Aanvragers
Alle financieringsregelingen.	In principe staan alle instrumenten open voor onderzoek vanuit de kunst- (en creatieve) sector en daarmee voor samenwerking met niet-kunstenlectoren en -onderzoekers en met andere werkvelden dan kunst en/of creatieve industrie. Er zijn enkele uitzonderingen zoals regelingen specifiek gericht op het groene, educatieve of gezondheidsdomein.	€ 63.850.000	Het maximaal aan te vragen bedrag hangt af van de specifieke regeling.	Vereist.	-	-
KIEM GoCi	Voor versterken en versnellen van	€ 1.700.000	€ 40.000	Vereist.	-	Onderzoekers gemachtigd door het

	<p>innovatie. Een samenwerking van Regieorgaan SIA en CLICKNL.</p>					<p>College van Bestuur bij een hogeschool, en universiteiten gevestigd in het Koninkrijk der Nederlanden; universitaire medische centra; KNAW- en NWO-instituten; het Nederlands Kanker Instituut; het Max Planck Instituut voor Psycholinguïstiek te Nijmegen; NCB Naturalis; Advanced Research Centre for NanoLithography (ARCNL); Prinses Máxima Centrum. Personen met een nuluren-</p>
--	--	--	--	--	--	--

						arbeidsovereenkomst of met een dienstverband voor bepaalde tijd (anders dan een tenuretrack) zijn uitgesloten van indiening.
--	--	--	--	--	--	--

NWO

Regeling	Doel regeling	Budget 2022	Maximaal aan te vragen bedrag	Matching	Startsubsidie	Aanvragers
-----------------	----------------------	--------------------	--------------------------------------	-----------------	----------------------	-------------------

<p>Nationale Wetenschapsagenda, route Kunst, onderzoek in de 21e eeuw.</p>	<p>De route speelt een rol in het organiseren en verbinden van het veld van kunst aan relevant onderzoek. Een belangrijk aandachtspunt voor de stuurgroep is het vergroten van kansrijkheid van onderzoeksaanvragen vanuit de route Kunst. Bijvoorbeeld door het verbinden van bestaande initiatieven, agenderen van thema's en het activeren van het netwerk. De route kan een rol van betekenis vervullen in de emancipatie van het onderzoek binnen en</p>	<p>zie ORC-regeling.</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>Consortia van kennisinstellingen, bedrijven, maatschappelijke partners, internationale samenwerkingen.</p>
--	---	--------------------------	----------	----------	---

	naar de kunsten en de rol van kunstenaars hierin.					
--	---	--	--	--	--	--

NWA-ORC. Onderzoek op Routes door Consortia 2022 (ORC).	Het doel van de NWA-ORC 2022 call for proposals is het stimuleren van onderzoek uitgevoerd door kennisketen-brede en interdisciplinaire consortia, waarin onderzoekers samenwerken met relevante maatschappelijke (publieke en/of private) partners en waar relevant ook burgers.	€ 106.300.000	Minimaal € 500.000, maximaal € 10.000.000.	Vereist.	-	Consortia van kennisinstellingen, bedrijven, maatschappelijke partners, internationale samenwerkingen.
---	---	---------------	--	----------	---	--

KNAW

Regeling	Doel regeling	Budget 2022	Maximaal aan te vragen bedrag	Matching	Startsubsidie	Aanvragers
Mingler Scholarship	Voor een startende samenwerking tussen	€ 40.000	€ 10.000	-	-	Duo's van kunstenaars

	kunstenars en wetenschappers.					(collectieven) en wetenschappers.
--	-------------------------------	--	--	--	--	-----------------------------------

Raad voor Cultuur

Regeling	Doel regeling	Budget 2022	Maximaal aan te vragen bedrag	Matching	Startsubsidie	Aanvragers
-----------------	----------------------	--------------------	--------------------------------------	-----------------	----------------------	-------------------

<p>Ontwikkelinstanties (BIS).</p>	<p>Ontwikkelinstanties bieden kunstenaars ruimte om genres en disciplines opnieuw uit te vinden, om zichzelf te vernieuwen, om te falen, om te gloriëren. De ontwikkelinstellingen vormen een nieuwe categorie in de culturele basisinfrastructuur (BIS); de ontwikkelkracht van de sector wordt er sterk mee vergroot. De regeling biedt ruimte aan een broodnodige verbreding van de BIS met genres die de laatste cultuurplanperiodes niet vertegenwoordigd waren. Zo sluit de BIS beter aan bij de eigentijdse cultuur en wordt een breder, gevarieerder publiek bereikt. Die verbreding is ook voor de toekomst van enorm belang: de ontwikkelinstellingen zijn immers onderdeel van de keten, en vormen de brede basis die de top voedt. Het artikel Ontwikkelinstanties biedt ruimte aan maximaal vijftien instanties en heeft een subsidieplafond van € 8.687.000 per jaar.</p>	<p>€ 8.687.000</p>	<p>Minimaal € 300.000, maximaal € 800.000.</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>Instanties die als kernactiviteit hebben: het faciliteren, begeleiden en ontwikkelen van talentvolle of innovatieve makers en/of het ontwikkelen, aan de hand van onderzoek, van de disciplines podiumkunsten, beeldende kunst, film, letteren of ontwerp, dan wel een combinatie daarvan.</p>
-----------------------------------	---	--------------------	--	----------	----------	---

EU

Regeling	Doel regeling	Budget 2022	Maximaal aan te vragen bedrag	Matching	Startsubsidie	Aanvragers
Creatief Europa, Culture strand.	The Culture strand encourages cooperation and exchanges among cultural organisations and artists within Europe and beyond. Funding for cooperation projects, networks, platforms, circulation of literary works, mobility for artists and professionals, Pan European Cultural Entities.	Het programma Creatief Europa 2021-2027 heeft een budget van 2,44 miljard euro. ¹⁶	Het maximaal aan te vragen bedrag varieert per oproep. Meer informatie is te vinden op de website van Creatief Europa .	idem	idem	idem

¹⁶ <https://culture.ec.europa.eu/nl/creative-europe/about-the-creative-europe-programme>

Creatief Europa, Media strand.	The Media strand of the Creative Europe programme supports the European film and audiovisual industries to develop, distribute and promote European works, taking into account today's digital environment.	Het programma Creatief Europa 2021-2027 heeft een budget van 2,44 miljard euro.	idem	idem	idem	idem
Creatief Europa, Cross Sectoral Strand.	Het sectoroverschrijdend onderdeel is erop gericht om de samenwerking tussen verschillende culturele en creatieve sectoren te bevorderen om zo gemeenschappelijke uitdagingen waarmee ze worden geconfronteerd aan te pakken en innovatieve nieuwe oplossingen te vinden. Dit wordt bijvoorbeeld bereikt	Het programma Creatief Europa 2021-2027 heeft een budget van 2,44 miljard euro.	idem	idem	idem	idem

	door beleidssamenwerking, de diensten die de Creatief Europa-desks verstrekken, en het Creative Innovation Lab. ¹⁷					
--	--	--	--	--	--	--

¹⁷ <https://culture.ec.europa.eu/nl/creative-europe/cross-sectoral-strand>

Bijlage 2 Lijst personen met wie in aanloop naar het briefadvies is gesproken

Naam	organisatie	functie
Michel van der Aa	componist	zelfstandig kunstenaar
Martje van Ankeren	Vereniging Hogescholen	coördinator van het team Onderzoek Vereniging Hogescholen
Kristel Baele	Raad voor Cultuur	voorzitter
Gijs Bakker	conceptueel ontwerper	zelfstandig kunstenaar
Joris van Ballegooijen	Stimuleringsfonds Creatieve Industrie	hoofd subsidies
Lisa Becking	Wageningen University & Research	marien bioloog
Bero Beyer	Nederlands Filmfonds	directeur
Henk Borgdorff	Universiteit Leiden	emeritus hoogleraar Theory of Research in the Arts
Adriaan Geuze	West8	landschapsarchitect, oprichter
Stan Gielen	NWO	voormalig voorzitter

Tabo Goudswaard	Sociaal Creatieve Raad	oprichter
Francine Houben	Mecanoo	oprichter en creatief directeur
Peter de Jaeger	schrijver	zelfstandig
Janneke van Kersen	NWO	coördinator Top Sector Creative industries
Marieke Ladru	Stimuleringsfonds Creatieve Industrie	Programmameider Talentontwikkeling
Marcel Levi	NWO	voorzitter
Cynthia Liem	Delft University of Technology (TU Delft)	universitair docent, multimedia computing
Eelco van der Lingen	Mondriaanfonds	directeur
Ana Maria Gomez Lopez	beeldend kunstenaar	zelfstandig kunstenaar
Claron McFadden	sopraan	zelfstandig kunstenaar
Roel Meeuwesse	ACTI	secretaris
Rapti Miedema	Mondriaanfonds	hoofd bureau erfgoed & pilots
Daniel Oberski	Universiteit Utrecht/UMCU	hoogleraar sociale wetenschappen/methoden en

		statistieken en data science & biostatistics
Tiziano Perez	Letterenfonds	directeur
Glenn de Randamie (Typhoon)	zanger	zelfstandig kunstenaar
Jeroen de Ridder	De Jonge Akademie	voormalig voorzitter
Erik Rietveld	Universiteit van Amsterdam/RAAAF	Socrates Professor, senior onderzoeker filosofie/ILLC/hersenen en cognitie en medeoprichter van RAAAF
Ronald Rietveld	RAAAF	architect, zelfstandig kunstenaar
Ineke Sluiter	KNAW/Universiteit Leiden	voormalig president KNAW (juni 2020-juni 2022), hoogleraar Griekse literatuur en letterkunde
Dennis Stam	Fonds Podiumkunsten	voormalig adjunct-directeur Fonds Podiumkunsten/mt-lid Erfgoed en Kunsten OCW
Behnam Taebi	TU Delft	hoogleraar Energie & Klimaatethiek en wetenschappelijk directeur van het Safety & Security Institute, Technische Universiteit Delft

Iris van der Tuin	Universiteit Utrecht	hoogleraar Theorie van de Cultuurwetenschappen
Bert Verveld	Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten (AHK)	voorzitter College van Bestuur
Barbara Visser	beeldend kunstenaar	zelfstandig kunstenaar
Johannes van der Vos	Regieorgaan SIA	programmameider
Jakob van der Waarden	Raad voor Cultuur	directeur
Gwyneth Wentink	harpist	zelfstandig kunstenaar
Liesbeth van Zoonen	Erasmus Universiteit Rotterdam	wetenschappelijk directeur van het Centre for BOLD Cities, hoogleraar Sociologie en decaan van de Erasmus Graduate School of Social Sciences and the Humanities

Bijlage 3 Voorstel tot inrichting KxW -fonds

Doel

Ontwikkelen en faciliteren van KxW met daarbij het verder brengen van de bestaande KxW-kennis en -ervaring die duurzaam bijdraagt aan zowel de kunsten als de wetenschap.

Looptijd fonds

3 jaar.

Budget

€ 11.000.000, waarvan € 10.000.000 rechtstreeks bestemd is voor de financiële ondersteuning van projecten. De resterende € 1.000.000 is bestemd voor communicatie en beheerlasten.

Aanvragen

Drie aanvraagrondes.

Aan te vragen bedrag

Maximaal € 300.000 (looptijd nader te bepalen).

Matching

Niet verplicht.

Startsubsidie voor verkenning

€ 10.000.

Op welke onderzoek spitst het fonds zich toe?

1. fundamenteel onderzoek: Autonome(re) samenwerkingen die ontspruiten uit de fascinatie(s) van de wetenschapper en de kunstenaar om nieuwe kennis, kennisproducten of expressieve werken te ontwikkelen.
2. toegepast / praktijkgericht onderzoek: Samenwerkingen die gericht zijn op kennisontwikkeling die een handelingsperspectief of een oplossingsrichting bieden voor complexe problemen (bijv. Sustainable Development Goals).

Publicatie 'resultaten'/proces

In bestaande culturele en wetenschappelijke instellingen.

Wie kunnen aanvragen?

De aanvragen moeten gezamenlijk worden ingediend door wetenschappers met een aanstelling aan een universiteit of onderzoeksinstituut in samenwerking met kunstenaars (makers) of kunstenaarscollectieven uit de hele breedte van de kunsten.

Wat zijn de beoordelingscriteria voor toekenning?

Voor de fundamentele lijn:

- a. De onderzoeksvraag is gezamenlijk geformuleerd en omvat de relevante kennis, verbeeldingskracht en vaardigheden van beide aanvragers.
- b. De rol van de kunstenaar(s) en onderzoeker(s) in het proces en inhoud is duidelijk en evenwichtig en de manier waarop de verschillende behoeften, perspectieven en methoden van kunst en wetenschap samenkomen in het project is goed beschreven.
- c. Een duidelijke beschrijving van de activiteiten die de aanvragers van plan zijn te ondernemen en wat ze willen bereiken. Het projectvoorstel moet zijn weerslag krijgen in een geëigende vorm die de aard en de inhoud van de samenwerking recht doet, bijvoorbeeld een publicatie, essay, theoretisch concept / kader, performance, tentoonstelling, film, fotografie, choreografie, vormgeving, installatie, prototype, alsook wetenschappelijke inzichten, uitingen en vervolgonderzoek.

Voor de toegepaste lijn:

Idem als hierboven aangevuld met

d. Verwachte bijdrage aan een maatschappelijk vraagstuk of toepassing in een werkveld of werkpraktijk.